

Prima instanță: Judeătoria Rîșcani, mun. Chișinău Dosarul nr.2r-832/16
Judecător: C.Guzun
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N.Budăi, I.Muruianu, V.Efros

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul:
judecătorii:

Ala Cobăneanu
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de avocatul Vladimir Poalelungi în interesele Mariei Baci împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Baci Maria,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mahu Dumitru împotriva lui Baci Nicolae și Mariei Baci cu privire la încasarea sumei,

c o n s t a t ă :

La 07 octombrie 2011, Mahu Dumitru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Baci Nicolae și Mariei Baci, solicitând încasarea sumei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 30 aprilie 2009 a încheiat cu pârții Baci Nicolae și Baci Maria, ce acționau în calitate de vânzători, contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.28, situat în mun.Chișinău, str.Piața Unirii Principatelor, 1, cu suprafața totală de 36,6 m.p., cu nr.cadastral 0100515.111.01.028. Tranzacția respectivă a fost încheiată în prezența notarului privat Rodica Semionova și înregistrată în registrul acesteia sub nr.7264.

Afirmă că, după perfectarea tuturor actelor, dorind să-și înregistreze la Organul Cadastral Teritorial dreptul de proprietate asupra imobilului procurat, a aflat că, referitor la acest imobil există o încheiere a judecătoriei Buiucani mun.Chișinău, emisă la 09 aprilie 2009, prin care s-a dispus interzicerea oricăror operațiuni în

privința imobilului respectiv, astfel fiind refuzat de către colaboratorii OCT în înregistrarea contractului de vânzare-cumpărare.

Ulterior a aflat că, imobilul susmenționat a constituit obiectul unui litigiu diferit spre examinare Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, între pîrîți și Efteni Elena, care acționa din numele persoanei incapabile Țurcan Leonid, inițiat la cererea ultimei.

În urma examinării litigiului, la 07 iulie 2011, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a adoptat o decizie prin care a menținut în vigoare hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 martie 2010, prin care s-a constatat că imobilul susmenționat a fost obiectul unei scheme de escrocherie, fiind privatizat ilegal, cu prezentarea unor acte false, ulterior ajungînd în posesia pîrîților.

Ca rezultat al celor constatate, instanța a declarat nule toate tranzacțiile cu apartamentul în litigiu, inclusiv și contractul de vânzare-cumpărare din 30 aprilie 2009, iar reclamantul a rămas fără apartament, precum și fără banii achitați pentru imobil.

Pretențiile și obiecțiile sale față de pîrîți, se referă la acțiunile lor premeditate, intenționate și dolosive, pe care aceștia le-au avut în momentul în care i-au vîndut imobilul menționat mai sus, fiind în cunoștință de faptul existenței unui litigiu cu privire la imobilul disputat, despre contestarea legalității deținerii în proprietate a imobilului respectiv, înțelegînd că pot pierde apartamentul vizat, ei au ascuns toate aceste circumstanțe și, acționînd prin dol și viclenie, i-au vîndut apartamentul, care era deja obiectul unui litigiu, cauzîndu-i în rezultat un prejudiciu material.

Menționează că, dacă ar fi cunoscut despre existența acestui litigiu, dînsul nu ar fi acceptat să procure apartamentul în cauză.

Susține reclamantul că, atît prima instanța, cît și instanța de apel și cea de recurs, în urma examinării cauzei, au constatat în hotărîrile și deciziile adoptate că dînsul a fost cumpărător de bună-credință, iar potrivit pct.9 din contractul de vânzare-cumpărare din 30 aprilie 2010, vînzătorul a declarat pe propria răspundere că la data încheierii contractului, imobilul nu se afla sub interdicție, nu forma obiectul unui litigiu și a garantat cumpărătorului contra oricărei evicțiuni totale sau parțiale, ce pot apărea în viitor, condiții ce nu se atestă la caz, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Solicită reclamantul Mahu Dumitru, inclusiv prin cererea de concretizare a acțiunii din 12 februarie 2016, încasarea în mod solidar din contul pîrîților Baci Nicolae și Baci Maria în beneficiul său a sumei de 28 000 euro, a cheltuielilor pentru serviciile notariale în sumă de 2303,78 lei, a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei și suma de 150 lei, cu titlu de taxa de stat achitată pentru depunerea cererii de chemare în judecată (f.d.f.d.3-5,152).

Prin hotărîrea judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 12 februarie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de către Mahu Dumitru a fost admisă integral, fiind

dispusă încasarea în mod solidar din contul lui Baci Nicolae și Baci Maria în beneficiul lui Mahu Dumitru suma de 28 000 euro, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial la data executării hotărîrii, plata pentru serviciile notariale în sumă de 2 303,78 lei și cheltuielile de judecată sub formă de cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în sumă de 150 lei și pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei (f.d.161).

Nefiind de acord cu hotărîrea enunțată, la 09 martie 2016, Baci Maria a declarat apel nemotivat, solicitînd scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea depusă de către Mahu Dumitru să fie respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 165-166).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016, a fost admisă parțial cererea apelantei Baci Maria privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, fiind dispusă scutirea apelantei de la plata taxei de stat în sumă de 9860 lei din suma de 12860 lei, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Baci Maria, acordîndu-i ultimei un termen pînă la 12 mai 2016, ora 11:00 pentru prezentarea dovezii achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3000 lei (f.d. 176-178).

La 26 mai 2016, Baci Maria a depus apel motivat, solicitînd scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare (f.d.190-191).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, cererea de apel depusă de către Baci Maria a fost restituită, pe motiv că apelanta nu a lichidat neajunsul constatat prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 (f.d.196-199).

La 15 iunie 2016, Baci Maria prin intermediul reprezentantului, avocatul Vladimir Poalelungi, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 iulie 2016, a fost respinsă cererea de recurs ca fiind depusă de o persoană neîmpuțernicită în modul prevăzut de lege de a semna și depune cerere de recurs în interesele Mariei Baci.

La data de 04 august 2016, Baci Maria a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016.

În motivarea recursului recurenta a invocat că încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 este neîntemeiată și pasibilă casării din următoarele considerente.

Instanța de apel a făcut referință precum că părțile nu s-au prezentat în ședința de judecată din 21 aprilie 2016, însă nici recurenta și nici reprezentantul său nu au recepționat citație despre data ședinței. Mai mult, data ședinței din 21 aprilie 2016 nici

în baza de date a ședințelor de judecată a Curții de Apel Chișinău nu figurează. Ulterior, la ședința din 12 mai 2015, apelanta a fost în imposibilitate de a se prezenta din motiv de boală, iar reprezentatul său se afla în concediu de odihnă.

A mai menționat recurenta că, dânsa are viza de reședință în mun. Chișinău, str.Unirii Principatelor 1, apartamentul nr.28, însă dânsa nu locuiește la adresa respectivă, ci are domiciliul în mun.Chișinău, or. Cricova, str.60 ani a Biruinței,20. Prin urmare, neajunsurile indicate în încheierea din 21 aprilie 2016, nu a fost posibil de a fi îndeplinite în termen.

Relevă recurenta că, instanța de apel nu a acceptat micșorarea sumei taxei de stat sau acordarea unui termen suplimentar pentru achitarea acesteia necățind la faptul că Baci Maria este bolnavă oncologic și în ultima perioadă a suportat cheltuieli pentru tratament. Prin urmare, instanța nu a ținut cont de egalitatea drepturilor procedurale, care este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Solicită recurenta repunerea în termen, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 cu restituirea pricinii spre rejudecare în alt complet de judecată.

Examinînd temeiurile recursului, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Baci Maria tardiv din următoarele motive.

Conform art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

În conformitate cu art.426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că prin încheierea din 21 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a scutit apelanta Baci Maria parțial de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a oferit termen pînă la data de 12 mai 2016 ora 11:00 pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în mărime de 3000 lei (f.d.176-178).

Prin încheierea din 02 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul depus de Baci Maria împotriva hotărîrii judecătoreiei Rîșcani mun.Chișinău din 12 februarie 2016.

Colegiul reiterează că rezultând din prevederile art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La data de 07 iunie 2016 (conform recipisei anexate la materialele dosarului (f.d.200)), reprezentantul apelantei Baciu Maria a recepționat contra semnătură copia încheierii din 02 iunie 2016, însă cererea de recurs a depus-o abia la data de 04 august 2016 (f.d.219).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instant (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, Colegiul precizează că intervalul de timp stabilit de lege în cadrul căruia părțile sunt în drept să declare recurs este de 15 zile din momentul pronunțării încheierii sau primirii încheierii integrale.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că încheierea contestată din 02 iunie 2016 a fost înmînată reprezentatului apelantei Baciu Maria – avocatului Poalelungi Vladimir contra semnătură la data de 07 iunie 2016 (f.d.200), termenul de contestare a acesteia începe să curgă din ziua imediat următoare recepționării actului de procedură.

La caz, Colegiul reține că reprezentantul apelantei Baciu Maria, avocatul Poalelungi Vladimir a declarat recurs cu depășirea termenului legal de 15 zile de la data comunicării actului judecătoresc.

În conformitate cu art. 116 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul reiterează că instituția de drept procesual a repunerii în termen constituie beneficiul acordat de lege titularului unui drept procesual, care din motive justificate nu și-a putut exercita dreptul în interiorul termenului imperativ, să-și îndeplinească acest drept și, ulterior, fără ca instanța să-l decadă din exercițiul său sau să aplice o altă sancțiune prevăzută de lege în caz de nerespectare a termenului.

Repunerea în termen trebuie să fie solicitată de parte, instanța neputînd, în lipsa unei dispoziții legale exprese, să o pronunțe din oficiu cu încălcarea principiului dreptului de dispoziție a părților, chiar și în ipoteza în care din ansamblul materialului

probator administrat în dosar ar rezulta că partea a fost împiedicată de un motiv justificat în a-și îndeplini actul de procedură în termen.

Colegiul remarcă că termenul de contestare poate fi repus, cu examinarea recursului în fond, doar în cazul dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice, ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen, însă din oficiu termenul nu poate fi restabilit.

În speță, Colegiul relevă că acțiunile reprezentantului recurentei Baci Maria, avocatul Poalelungi Vladimir, nu constituie decît o denegare a acestuia de a-și executa obligațiile procedurale în realizarea drepturilor, rezultînd din prevederile art.56 alin.(3) și art.61 alin. (1) Cod de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Mai mult, Colegiul precizează că reprezentantul recurentei Baci Maria, avocatul Poalelungi Vladimir, la contestarea încheierii instanței de apel din 02 iunie 2016, a solicitat repunerea în termen invocînd omiterea acestuia faptul că recurenta are viză de reședință în mun.Chișinău, str.Unirii Principatelor, 1, ap.28, însă de fapt locuiește în mun.Chișinău, or.Cricova, str.60 Ani ai Biruinței, 20.

Instanța de recurs consideră că aceste argumente nu pot servi drept temei de repunere în termen, or, copia încheierii recurate i-a fost înmînată personal avocatului Poalelungi Vladimir contra semnătură, ceea ce denotă că recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale.

Colegiul mai reține că, omiterea termenului de contestare a încheierii instanței de apel nu este decît o eludare a recurentului de a beneficia de drepturile sale, garantate atît de legislația națională, cît și cea internațională. Or, fiind persoană interesată în examinarea acestei cauze, recurentul urma să întreprindă toate măsurile necesare în vederea contestării în termen a încheierilor instanței de apel.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că recurentul nu s-a conformat prevederilor legale și nici nu a luat măsuri necesare, după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn vs Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), ceea ce a dus la omiterea termenului de contestare a încheierii instanței de apel.

Instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decît într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În consecință, Colegiul conchide că cererea de repunere în termen urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, iar recursul ca fiind tardiv declarat.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarant avocatul Vl.Poalelungi, în interesele Mariei Baci împotriva încheierii din 02 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind tardiv.

În conformitate cu art. 428, art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge cererea avocatului Vladimir Poalelungi, în interesele Mariei Baciuc privind repunerea în termenul de declarare a recursului.

Se respinge ca fiind tardiv recursul declarat de avocatul Vladimir Poalelungi, în interesele Mariei Baciuc împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul:

Ala Cobăneanu

Judecătorii:

Ion Druță

Nicolae Craiu